

قلم د لوړو زده کړو خصوصي موسسه

د قلم د لوړو زده کړو موسسې مشر وايي، د پوهنځيو د ډېرول، له موسسې څخه پوهنتون ته ارتقا کول، د ماسټرۍ پروگرام پيلول او د سيمې په کچه اعتبار پيدا کول يې راتلونکي پلانونه دي.

چارواکي: روان کال ۱۲.۳ ميليارده افغانۍ ترانسپورتي عوايد راتول شوي

چارواکي وايي، روان کال د ترانسپورتي خدمتونو له لارې ۱۲.۳ ميليارده افغانۍ عوايد راتول شوي. د ترانسپورت سرپرست وزير محمد يما شمس ويلي: «د دغو عوايدو له جملې څخه ۷.۲ ميليارده افغانۍ د ملکي هوايي چلند ادارې، ۲.۵ ميليارده افغانۍ د افغانستان د اوسپنې پټلۍ ادارې، ۲.۱ ميليارده افغانۍ د سړک ترانسپورت ادارې، ۴۸۸ ميليونه افغانۍ د ترافيکو ادارې او ۶۵ ميليونه افغانۍ د سړکونو د ملي ادارې له خوا راتولي شوي دي.»

د ترانسپورت وزارت د معلوماتو له مخې، په ۱۳۹۸ کال کې په ټول هېواد کې د تطبيق شويو پروژو له لارې په مستقيم ډول د شاوخوا ۲۳ زرو او په غير مستقيم ډول د شاوخوا ۱۳۸ زرو دندو د رامنځ ته کېدو زمينه برابره شوې ده. د يادونې وړ ده چې روان کال په ايران کې د اوکرائيني الوتکې له نسکورېدو وروسته، ډېرې الوتکې د دغه هېواد د فضا پر ځای د افغانستان له فضا تېرېدې چې ورسره په عوايدو کې هم د پام وړ ډېروالي راغې.

مسيير

ورځپاڼه
نوی لید، نوی منزل
www.maseerdaily.af

یکشنبه د ۱۳۹۸ د کب ۲۵ مه | د ۲۰۲۰ د مارچ ۱۵ مه | ۵۲۹ مه گڼه

د حکومت بې پروايي او کرونا؛ د هرات والي: که د حکومت بې پروايي دوام وکړي، ستر ناورين به رامنځ ته شي

ايا ناول کرونا لومړی په امريکا کې رامنځ ته شو؟
مخ ۳

چالش های مذاکرات بين الافغانی
مخ ۲

د کرونا د مخنيوي لپاره بڼه، خو ناکافي گامونه
مخ ۲

منابع: رهايی زندانيان طالبان به دليل مخالفتها به تأخير افتاده است

مخالفتها درباره چگونگی رهايی زندانيان طالبان از زندانهای حکومت افغانستان، منجر شد تا طبق وعده و فرمان رئيس جمهور روند رهايی اين زندانيان به وقت معين آغاز نشود. بر بنياد فرمان رئيس جمهور غني، قرار بود روند رهايی تا پنج هزار زندانی طالبان ديروز به گونه تدريجی آغاز شود و در روز نخست، صد زندانی از زندان پروان آزاد شوند.

اما، منابع نزدیک به طالبان می گویند که برنامه چگونگی رهايی زندانيان از سوی حکومت این روند را با چالش روبه رو کرده است و ممکن گفت وگوهای میان افغانان را آسیب بزند.

سید اکبر آغا، عضو پيشين گروه طالبان گفت: «اگر به گونه يی که بين امريکا و طالبان توافق شده است، زندانيان طالبان رها نشود، به نقل از طالبان، معلوم می شود که مذاکرات هم شروع نمی شود.»

سمیع یوسفزی، خبرنگار آزاد در قطر نیز بیان داشت: «این مسؤليت امريکا است که پنج هزار زندانی را آزاد کند، در غير آن طالبان به مذاکرات آماده نمی شوند.»

بر بنياد توافق صلحی که دو هفته پيش میان امريکا و طالبان امضا شد، امريکا به طالبان تعهد سپرده است که تا پنج هزار زندانی این گروه ۱۰ روز پس از امضای اين توافق نامه صلح از زندانهای حکومت افغانستان آزاد خواهند شد. اما، در فرمان رئيس جمهور غنی که چهار روز پيش صادر شد، آمده است که اين روند در چند مرحله خواهد بود و بر بنياد آن در نخست روزانه صد زندانی طالب از بند رها خواهند شد و پس از آغاز و ادامه گفت وگوهای مستقيم هيئت حکومت و کاهش چشم گیر خشونتها از سوی طالبان، زندانيان ديگر نیز رها خواهند شد.

سیاسيون دې ژر تر ژره په افغانستان کې روان ناورين پای ته ورسوي

مخ ۲

جيو پاليتېکس: د سولې تر مذاکراتو وروسته د يوې بلې ادارې د رامنځ ته کېدو وړانديز شوی

د امريکا او طالبانو تر منځ د سولې تړون له لاسليک وروسته، د بين الافغانی مذاکراتو پر لور پرمختگونه پخ او ټکنې شوې دي. د امريکا او طالبانو تړون چې د ملگرو ملتونو د امنيت شورا په گډون مختلفو خواوو تاييد کړی، د طالبانو او اوسني حکومت د استازو په شمول د افغانانو د مختلفو خواوو او جريانونو تر منځ د سولې او د هېواد د راتلونکي سياسي نظام د څرنگوالي په اړه خبرو ته لار پرانيزي.

په دې برخه کې پرمختگونه که څه هم تر اوسه په صفر حساب دي، خو عامو افغانانو او د افغانستان د قضیې نړيوالو لوبغاړو هيلې وريورې تړلې دي. د جيو پاليتېکس نشرېې د افغانستان د سولې د خبرو، د دغو خبرو په پايله کې د رامنځ ته کېدونکي حکومت د څرنگوالي او بيا هغه حکومت ته د سياسي واک د لېږد پر لارو چارو ليکنه خپره کړې ده.

په دې ليکنه کې راغلي چې افغانستان راتلونکي حکومت ته د واک د لېږد لپاره يوځل بيا د ۲۰۰۱ ز کال په څېر د يوې بلې انتقالي، عبوري او يا موقتي ادارې رامنځ ته کېدو ته اړتيا لري.

سرچينې ليکلي: «څومره چې د راتلونکي رژيم او حکومتولی څرنگوالی مهم دی، په همدې کچه د هغه کس انتخاب هم اړين دی، چې دا پروسه د مذاکراتو په پايله کې رامنځ ته کېدونکې ادارې ته په برياليتوب سره انتقال کړي.»

په دې ليکنه کې پر دې هم بحث شوی، چې د دې ادارې مشرۍ ته بايد د پخواني ولسمشر حامد کرزي په څېر وړ او مناسب شخص وموندل شي.

Aksos Book Store

اکسوس کتابپلورنځی

کتاب مو د ژوند ملگری کړئ

کابل درېیمه ناحیه، د دهبوري پارک جنوبي دروازې ته مخامخ
0798-98-9696, 0202504652
www.aksosbookstore.af
Aksos Book Store
aksosbookstore@gmail.com

د کرونا د مخنيوي لپاره ښه، خو ناکافي گامونه

د کرونا ویروس د مخنيوي لپاره په ټولو سړو او گرمو سیمو کې ښوونځي، مدرسې، پوهنتونونه، دارالعلومونه وړکتونونه، د سواد زده کړې مرکزونه او نور ټول کورسونه د ۱۳۹۹ کال د حمل تر ۳۰ مې پورې رخصت شوي دي. دا پرېکړه پرون د اطلاعاتو او فرهنگ، پوهنې، لوړو زده کړو او عامې روغتیا وزارتونو په گډه کمېټه کې شوې ده. دغه راز ټول سپورتي پروگرامونه هم ځنډول شوي دي. له دې سره د عامې روغتیا وزارت وايي، د کرونا ویروس څلور مثبتې نورې پېښې هم ثبت شوې دي.

د حکومت وروستی پرېکړه یوه ښه گام دی، خو لا هم حکومت پوره او مناسب گامونه نه دي اخیستي. د دې لپاره چې پوره، مناسب او پر وخت گامونه واخیستل شي، پکار ده چې څو مهم کارونه وشي. تر گردو لویه، جدي او مهمه مسئله له ایران سره پر پوله ده. په تېرو څو ورځو کې لسگونه زره افغانان هېواد ته را ستانه شوي دي او هره ورځ زرگونه نور هم را ستنېږي، چې وېره ده په دوی کې به یوه برخه پر کرونا ویروس اخته وي. تر اوسه پورې پر کرونا ویروس اخته ثبت شوي کسان هم له ایران څخه راغلي دي. داسې وېره ده چې دوی به د ایران له سرحد څخه تر خپلو سیمو او کورونو پورې په لاره او نورو ځایونو کې دا ویروس نورو کسانو ته هم لېږدولی وي. تر اوسه پورې په دې چاره کې د حکومت دریغ له بې پروایۍ ډک و. پکار وه چې له ایران سره سرحد بند شوی وي، خو که دا شونې نه وه، نو بیا غوره دا وه چې په هرات کې په پراخه کچه تدابیر نیول شوي وي. راتلونکي کسان نه یوازې کتل شوي وي، بلکې هلته د ټاکلو ورځو لپاره قرنطین شوي وي. له بله اړخه اوس چې دا ناروغي په نورو هېوادونو، په ځانگړي ډول په اروپا او امریکا کې هم عامه شوې، نو هره ورځ له دغو هېوادونو افغانستان ته خلک راځي. دا سمه ده چې په هوایي ډگر کې تیاری شته، خو ستونزه دا ده چې دا تیاری یوازې په کابل هوایي ډگر کې دی. بل دا چې راتلونکي کسان یوازې کتل کېږي او تر هغه نه قرنطین کېږي چې د دوی په اړه ډاډ تر لاسه شي.

د دې تر څنګ د کرونا ویروس د مخنيوي لپاره عامه پوهاوی خورا کمزوری او ناسم دی. لومړی خو په ټولنیزو رسنیو کې داسې لارې چارې وړاندې کېږي چې هغه معیاري نه دي او یا یې له مخنيوي سره کومه اړیکه نه لري. له بله اړخه کره او سم معلومات هم کم دي. پکار ده چې دولتي ادارې، د دولتي او خصوصي رسنیو پر مټ د عامه پوهاوي منظم او پیاوړي پلانونه پیل کړي. خلک باید پوه شي چې د کرونا خطر څومره جدي دی، څنګه څوک پرې اخته کېږي، وقایعي تدابیر باید څه ډول وي او له مشکوکو کسانو سره خلک څه ډول چلند وکړي. دغه راز هغوی چې پر خپل ځان شک لري، څنګه کولی شي چې له روغتیايي مرکزونو سره اړیکه ونیسي او ستونزه حل کړي.

دا او دې ته ورته نور کارونه کولی شي د کرونا په مخنيوي کې اغېزمن وي. له دې پرته د کرونا د خپرېدو وېره جدي ده او لرې نه ده چې موږ هم د ایران او نورو هېوادونو پر برخلیک اخته شو.

توافقنامه صلح میان طالبان و امریکا پس از هجده ماه مذاکرات؛ بالآخره به روز شنبه (۱۰ حوت ۱۳۹۸ هـ ش) به امضا رسید. نمایندگانیش از ۳۰ کشور و سازمان بین المللی نیز در مراسم امضای توافقنامه در دوحه پایتخت قطر حضور داشتند. توافقنامه را از جانب امریکا؛ زلمی خلیل زاد رئیس هیأت مذاکره کننده و از جانب طالبان؛ ملا عبدالغنی برادر؛ رئیس دفتر طالبان در قطر به امضاء رسانیدند.

بربنای این توافقنامه تمام نیروهای خارجی الی ۱۴ ماه افغانستان را ترک می کند و از خاک افغانستان بر علیه منافع امریکا و متحدان آن استفاده نمی شود. آتش بس دائمی بر قرار شده و پنج هزار زندانی طالبان از زندان های دولت و یک هزار زندانی دولت از محاسن طالبان رها می شوند، و نیز تا کمتر از دو هفته دیگر مذاکرات بین الافغانی در کشور ناروی آغاز می گردد. با امضای توافقنامه میان طالبان و امریکا یک مرحله مهم پروسه صلح افغانستان سپری شد و قرار است مرحله دوم و حساس دیگر آن که مذاکرات بین الافغانی باشد، به زودی آغاز شود که در این تحلیل مورد کنکاش و بررسی قرار می گیرد.

تشکیل هیأت مذاکره کننده

با آنکه توافقنامه صلح میان طالبان و امریکا به امضا رسید، دولت افغانستان و جهت های سیاسی زیر چتر دولت تا هنوز موفق به تعیین هیأت مذاکره کننده نشده و کشمکش ها در مورد آن ادامه دارد. هر چند در مورد صلح و چگونگی مذاکرات بین الافغانی طرح های ارائه شده، اما هیچکدام تا حال نتوانسته توافق تمام اطراف را کسب نماید. به نظر می رسد که طرح ایجاد یک شورای نماینده که بهتر است بنام شورای ملی صلح یاد شود، درمیان سائر طرح ها واقع بینانه تر باشد. از میان شورای ملی صلح که تعداد آن می تواند بین ۸۰ تا ۱۰۰ تن از تمام اقشار و گروه های اجتماعی سیاسی به شمول نمایندگان حکومت فعلی افغانستان باشد، یک هیأت مذاکره کننده قوی ۱۰ تا ۱۲ تن، می تواند با مشوره شورای ملی صلح، کار خود را به پیش ببرد. به این ترتیب، از یک طرف اجماع سیاسی ایکه اطراف سیاسی خواهان آن اند؛ تحقق خواهد یافت و از طرف دیگر، تمام جناح هاییکه زیر چتر حکومت فعلی حضور دارند، از یک موضع واحد و معقول با طالبان وارد صحبت خواهند شد. در این صورت از یک طرف مذاکرات با طالبان همه شمول می شود و از جانب دیگر هیأت مذاکره کننده فشرده و مؤثر خواهد

چالش های مذاکرات بین الافغانی

◀ مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی

خواهی و فزون طلبی که طی چهل سال گذشته بار بار تجربه گردیده و نتیجه ای جز دوام جنگ و بربادی افغانستان در قبال نداشته است. متعاقباً باید روی تمام موضوعات مورد علاقه اعم از ترتیبات انتقالی، حفظ و تقویت ساختار های ملی، تغییرات در قانون اساسی، حدود آزادی ها و حقوق مردم و غیره، یکا یک، حسب اولویت و با حوصله مندی کامل، بحث و مذاقه صورت گیرد. ممکن است بحث روی تمام موارد، ماه ها و بیشتر طول بکشد؛ اما طول زمان نباید باعث دلسردی اطراف و قطع مذاکرات گردد. مذاکرات باید تا زمانی ادامه یابد که وثیقه صلح بین الافغانی با تمام جزئیات ضروری، ترتیب و به امضاء اطراف مذاکرات برسد.

چالش های فراروی مذاکرات بین الافغانی

از فردای امضای توافقنامه صلح میان طالبان و امریکا موضوع رهایی زندانیان سیاسی به یک چالش فراروی مذاکرات بین الافغانی مبدل شده است. شیر محمد عباس ستانکزی عضو هیأت مذاکره کننده گان طالبان گفته است که بر مبنای توافقنامه صلح امریکا مکلف است که پنج هزار زندانی طالبان را در بدل یک هزار زندانی دولت از زندان های افغانستان رها کند. هر چند واکنشی آقای غنی در ابتدا در این رابطه منفی بود، اما به تاریخ ۲۰ حوت فرمان رسمی آزادسازی یک هزار زندانی طالب را صادر نمود. این در حالیست که طالبان تا حال حکومت افغانستان را به رسمیت نشناخته و حاضر به مذاکره رو در رو، در موارد مورد منازعه با آن نمی باشد. چالش دیگری که در مسیر مذاکرات بین الافغانی قرار دارد، پراگنده گی در میان حکومت و احزاب سیاسی و سیاسيون مطرح کشور است که این به طور جدی آغاز مذاکرات بین الافغانی را تحت شعاع قرار داده است. این مشکل زمانی شکل جدی تر به خود گرفت که زعمای حکومت وحدت ملی؛ هر کدام به شکل جداگانه به اجرای مراسم تحلیف به عنوان رئیس جمهور جدید به تاریخ ۱۹ حوت پرداختند. با وجود در مورد صلح اجماع ملی و منطقی و بین المللی وجود دارد با آنهم عناصری وجود دارند که صلح

بود. این طرح زمانی مؤثر تر خواهد بود که تیم مشورتی ای متخصص، درکنار هیأت مذاکره کننده، تجارب و مشوره های شانرا با این پروسه شریک سازد.

محمد اشرف غنی رئیس جمهور کشور، بعد از ادای مراسم تحلیف ضمن سخنرانی اش گفت که بزودی هیأت مذاکره کننده را که شامل تمام اقشار ملت می باشد؛ معرفی خواهد نمود.

هدفمندی و جدیت در مذاکرات

حدود چهل و یک سال می شود که کشور ما افغانستان در آتش جنگ می سوزد. این جنگ به تمام زیرساخت های مادی و ارزش های معنوی کشور ما ضربه محکمی وارد کرده است. میلیون ها کشته و زخمی و مهاجر و معتاد و فساد گسترده زاده این جنگ خانمانسوز به حساب می آید. روزانه ده ها تن از طرفین جنگ و یا هم مردمان ملکی کشته و زخمی می شوند و با گذشت هر روز اقتصاد کشور سیر نزولی خویش را می پیماید. حال فرصت خوبی که برای قطع جنگ و رسیدن به صلح پایدار فراهم آمده است، لازم است که از آن استفاده شود تا باشد تمام بدبختی های ناشی از جنگ برچیده شده، فضای صلح و امنیت در کشور بوجود آید.

هر چند در گذشته ها نیز برای قطع جنگ و آمدن صلح در کشور تلاش های صورت گرفته بود، اما مذاکرات بین الافغانی به دو دلیل از اهمیت ویژه ی بر خوردار است. یکی اینکه در مورد این مذاکرات و رسیدن به صلح تقریباً در سطوح ملی، منطقی و بین المللی اجماع وجود دارد و دوم هم اینکه تمام جناح های درگیر در قضیه افغانستان شامل بحث هستند و گفتگو به عنوان یگانه وسیله ی رسیدن به توافق روی چگونگی ساختار نظام آینده، تغییرات در قانون و تعیین معادلهء تقسیم قدرت در میان جناح های مختلف افغان مورد قبول تمام اطراف قرار گرفته است.

هدف کلان در مذاکرات بین الافغانی باید خاتمه دادن به جنگ جاری و جلوگیری از دوام خون ریزی در کشور باشد. بعد از آن، هدف نخست تمام جهت های افغانی باید اعتماد سازی و دوام تخفیف خشونت تا رسیدن به یک آتش دوامدار در کشور باشد؛ نه قدرت

در کشور را با منافع شان در مطابقت ندانسته و آن را تخریب می نمایند. این حلقات کوشش خواهند نمود به شکل اشکال مذاکرات بین الافغانی را سبوتاژ نمایند.

در افغانستان چیزی را که قدرت مداران به راحتی حاضر نیستند آن را از دست بدهد، همانا کرسی و مقام است که تجربه بارها این امر را به اثبات رسانیده است. یکی از چالش های مستقیم که در پیش روی مذاکرات بین الافغانی قرار دارد، بطور دقیق همین است. از لابیگری های بسا از قدرت مداران و سیاسيون از همین حالا فهمیده می شود که در این مذاکرات بقا در قدرت و یا هم رسیدن به قدرت در نزد آنها اصل است نه آمدن صلح در کشور.

تبدیل شدن تلاش های صلح به میدان رقابت های ملی، منطقی و بین المللی چالش بزرگ دیگر فراروی مذاکرات بین الافغانی به احتمال زیاد می تواند باشد. چون در عرصه های داخلی، منطقی و بین المللی تضاد منافع نسبت آمدن صلح در کشور وجود دارد که لازم است طرفداران صلح و هیأت مذاکره کننده در این مورد حساس بوده و با عقانیت برخورد نمایند.

عدم انعطاف و تنازل جهت های گفتگو کننده نیز از موانع اصلی برای به نتیجه رساندن مذاکرات است. در این جا حتمی است که جهت ها از صبر و حوصله کار گرفته و روی ساختاری به نتیجه برسند که برای تمام طرف ها قابل قبول باشد. از همه مهم تر عدم تطبیق درست موادی است که میان طالبان و امریکا به امضاء رسیده و یا هم میان طالبان و اطراف داخلی دیگر، به امضا خواهد رسید.

نتیجه

پس از چهار دهه جنگ، اکنون فرصت طلایی ای برای آوردن صلح در کشور میسر شده است. اجماع منطقی و بین المللی در مورد قیام صلح در افغانستان به وجود آمده و همه جناح های داخلی نیز، گفتگو و مذاکره را راه حل تمام مشکلات می دانند. حال به زیرکی و هشیاری افغان ها بسته گی دارد که چگونه می توانند از فرصت پیش آمده برای ختم جنگ و آوردن صلح در کشور طوری استفاده نمایند تا دیگر هیچ فرصتی برای تداوم جنگ در کشور باقی نماند. اگر جنگ جاری سال ها ادامه یابد؛ سرانجام، اطراف متخاصم روی میز مذاکره نشسته و راه حلی را بیرون خواهد آورد. پس چه خوب است که فرصت موجود ضایع نساخته و عمر جنگ و تباهی را در کشور کوتاه سازیم.

نیکولاس کې: سیاسيون دې ژر تر ژره په افغانستان کې روان ناورین پای ته ورسوي

ستونزې باید د خبرو اترو او مذاکراتو له لارې حل شي، هېڅ داسې ستونزه نشته چې حللار ونه لري، ولې د ټولو ستونزو د حل لار مذاکرات او خبرې اتري دي، له همدې کبله موږ پر ټولو اړخونو غږ کوو چې ستونزې د خبرو له لارې حل کړي.» په ورته وخت کې ځينو افغان سیاسيونو بیا تېره ورځ د کریم خلیلي په کور کې پر سولې او روان سیاسي کړکېچ بحث کړی دی.

په دې غونډه کې مخکیني ولسمشر حامد کرزي، عبدالله عبدالله، گلبدین حکمتیار، کریم خلیلي، محمد محقق، انوارالحق احدي، صلاح الدین رباني، سید حامد گیلاني او ځینو نورو گډون کړی و.

قانع کړي، څو د ټول شموله حکومت په نوم د موازي ادارې له جوړېدو لاس واخلي. خو ارگ ويلي، دوی د ټولو ستونزو حل په خبرو کې ويني. د ولسمشر غني د وياند مرستیال دواخان مینه پال ويلي، دوی د ستونزې د حل لپاره د خبرو وړاندیز کوي. هغه ويلي: «زموږ غوښتنه دا ده چې ټولې

له منځه یوسي او هېواد یو موټی کړي، دوی باید د روغتیا او سولې په برخه کې کار وکړي، زه پر دواړو خواوو غږ کوم چې خپلو سیاسي اختلافاتو ته د حل لاره پیدا کړي.» د ناټو ملکي استازی داسې مهال پر افغان سیاسيونو د بیوالي غږ کوي چې لا هم ولسمشر محمد اشرف غني نه دی توانېدلی چې ډاکتر عبدالله عبدالله

په افغانستان کې د ناټو ملکي استازي نیکولاس کې ويلي، ولسمشریزو ټاکنو او د لوړې مراسمو افغانستان له سیاسي بحران سره مخ کړی دی. نیکولاس کې په یوه لنډ ویديويي پیغام کې ويلي، نړۍ د کرونا ویروس له بحران سره مخ کړې، خو په همدې شکل په افغانستان کې سیاسي بحران روان دی. هغه زیاته کړې، دا د حیرانی خبره ده چې افغان سیاسي مشران د خپلو اختلافونو ختمولو لپاره یوه حللار نه شي موندلای. کې ويلي: «په افغانستان کې سیاسي بحران دی او دا ډېره د حیرانی وږ خبره ده چې سیاسي رهبري دي ته حللاره نه شي پیدا کولای چې څنګه اختلافات

منبع: د چین نړیوالې راډیو پښتو خانګه

پروفیسور لاري رومانوف:

ایا ناول کرونا لومړی په امریکا کې رامنځ ته شو؟

ناروغ د استرالیا یانو له امله پر دې ناروغۍ نه دی اخته شوی، نو ویل کېږي چې د تایوان د ناروغۍ سرچینه امریکا ده.

پروفیسور رومانوف په خپله دې لیکنه کې یوه بېلګه وړاندې کړې چې د فبرورۍ په ۲۶ مه د امریکا (KJCTA) خبري وېبپاڼې خبر ورکړ چې د کلرادو ایالت د مونتروز ښار اوسېدونکې Almata Stone ویلي، چې د دې خور د ناول کرونا ویروس له امله مړه شوې ده، خو له تایید مخکې ډاکټر پر دې ټینګار کولو چې هغه د عادي او عامې انفلونزا له امله مړه شوې ده. تر اوسه معلومه نه ده چې په امریکا کې دغسې پېښې څومره دي.

د امریکا د ناروغیو د کنټرول او وقایې مرکز د تیرې میاشتې په ۱۴ مه اعلان وکړ، چې دوی به په لاس انجلیس، سان فرانسیسکو، سیټل، شیکاګو او نیویارک کې د اړوندو ناروغانو په اړه د ناول کرونا ویروس پلټنه وکړي. مګر یاد جاپاني ټلوېزیون دې ته اشاره وکړه چې که امریکا د پلټنو نتیجه خپره نه کړي، نو هېڅوک به د ځینو مړو شویو ناروغانو په لامل پوه نه شي.

پروفیسور رومانوف په خپله لیکنه کې د دې یادونه هم کړې ده چې د تایوان مشهور کارپوه د تیرې میاشتې په ۲۷ مه په یوه ټلوېزیوني مرکه کې هم داسې ویلي وو، چې هغه د دغه ویروس د سرچینې په اړه اوږده موده پلټنه کړې ده. په تایوان کې د کرونا ویروس موډلونه یوازې په استرالیا او امریکا کې شته. په تایوان کې هیڅ

لومړی په امریکا کې رامنځ ته شوی وي. د جاپان د شاهي ټلوېزیون په فبرورۍ کې خبر ورکړی و چې د ناول ویروس اصلي ځای او سرچینه ښایي امریکا وي او په امریکا کې د هغو ۱۴۰۰۰ ناروغانو مړینې چې وایي لاملونه یې عادي او عامه انفلونزا وه، دا شک کېږي چې ځینې کسان یې پر ناول کرونا ویروس باندې اخته شوي اوسي.

پروفیسور لاري رومانوف په دې وروستیو کې یوه لیکنه خپره کړه او لیکلې یې دي چې د ناول کرونا ویروس له پېښېدو وروسته، د لوېدیځو هیوادونو خبري رسنیو تر ډېره داسې راپورونه ورکړل چې دغه ویروس د چین د ووهان ښار په بازار کې رامنځ ته او خپور شو. خو حقیقت دا دی چې تر اوسه پورې د دغه ویروس سرچینه لاهم معلومه نه ده. مګر د جاپان د خبرونو له مخې، د دغه ویروس سرچینې ښایي یوازې یوه او یا یو ځای نه وي. تر ټولو مهمه دا ده چې د جاپان او نورو هیوادونو د ځینو خبرونو له مخې، دغه ویروس ښایي

د حکومت بې پروايي او کرونا؛

د هرات والي: که د حکومت بې پروايي دوام وکړي، ستر ناورین به رامنځ ته شي

د ارګ له مطبوعاتي دفتره په خپره شوې خبرپاڼه کې راغلي چې دغه پرېکړه یې د کرونا ویروس د پراختیا د مخنیوي په موخه کړې ده. د سرچینې په خبره، دا نېټه کره نه ده او کېدای شي د وضعیت له تغیر سره سم دوی د مکتبو په رخصتېدو او بېرته پیلېدو له سره کتنه وکړي. ولسمشرۍ ماڼۍ همدا راز اړوندو ادارو ته هم لارښوونه کړې چې د دغه ویروس د مخنیوي په برخه کې اړین اقدامات وکړي. د سپورت او بدني روزنې ریاست بیا ټولې لوبې او سپورتي محافل لغوه کړي دي. بلخوا د عامې روغتیا وزارت بیا ویلي چې دوی د ودونو د تالارونو، ورکتونونو، کنفرانسونو، حمامونو او نورو ورته ځایونو د تړلو لپاره یې هم وړاندیز کړی دی او ژر به یې په اړه اقدام وکړي.

د بودجې د نشتوالي او مرکزي حکومت د بې پروايۍ له امله په هرات کې د یوه ستر ناورین د رامنځ ته کېدو احتمال شته دی. نوموړی زیاتوي: «زه له هغه ورځې ډارېم چې خدای مه کړه داسې نه شي بیا مری راتپول نه کړی شو، که نن لاس پکار نه شو، نو حتماً داسې ورځ راتلونکې ده.» له دې سره هممهاله ولسمشرۍ ماڼۍ د راتلونکي کال د وري یا حمل تر ۳۰ مې پورې ټول تعلیمي او تحصیلي بنسټونه رخصت کړي دي.

دا هم وایي چې تر دې دمه ۱۸۱ مشکوک موارد د دوی لابراتوارونو ته لېږل شوي دي چې له دې ډلې همغه یوولس یې مثبتې او پاتې نورې پېښې منفي وې. د دې تر څنګ، چارواکي دا هم وایي چې ۵۲ مورده نور دوی ته ورورل شوي دي، خو تر اوسه تر معایناتو لاندې دي او معلومات به یې وروسته له رسنیو سره شریک کړي. په ورته وخت کې د هرات والي عبدالقیوم رحيمي بیا وایي، چې د

احتمالي اقدامات او راتلونکې طرحې له حکومت او روغتیايي همکارانو سره شریکې کړې شو مرستی او همکاری جلب کړي. د عامې روغتیا وزارت دا خبرداری هم ورکوي چې که کرونا ویروس په هېواد کې خپور شو، نو مخنیوی به یې گران کار وي. له دې سره هممهاله د عامې روغتیا وزارت کارکوونکي وایي چې په هرات، سمنګان، بلخ او کاپیسا کې د کرونا ویروس ۱۱ مثبتې پېښې ثبت شوي دي. د عامې روغتیا وزارت کارکوونکي

د جنوبي ولایتونو چارواکي وایي چې مرکزي حکومت باید د کرونا د مخنیوي لپاره جدي اقدامات تر سره کړي. تازه په هېواد کې د کرونا د نړیوالې وبا مثبتې پېښې ۱۱ ته رسېدلې دي. له دې سره هممهاله حکومت د ټولو دولتي او خصوصي تحصیلي او تعلیمي موسسو د تړلو امر کړی دی او وایي چې د کرونا ویروس د پراختیا د مخنیوي لپاره یې دغه اقدام کړی دی. همدا راز د بدني روزنې او سپورت ریاست هم د سپورتي لوبو او مراسمو د ځنډولو خبر ورکړی دی.

پرون په هرات کې د کرونا یوه بله پېښه هم مثبتې راووته او په دې توګه په افغانستان کې پر کرونا ناروغۍ د اخته کسانو شمېر ۱۱ ته ورسېد. د عامې روغتیا وزارت وایي چې دوی تر خپلې وسې د دغه ویروس د مخنیوي لپاره هڅه کوي. د دغه وزارت چارواکو ویلي چې د روغتیا نړیوال سازمان په همکاری، دوی د پنځوسو زرو کسانو لپاره د کرونا ویروس د ازموینې کټونه لرو. یاد بنسټ بیا دا هم وایي چې اوسنی وضعیت د جدي اندېښنې وړ دی. د سرچینې په خبره، دوی د کرونا ویروس د پراختیا د مخنیوي په اړه

د یادونې ده چې کرونا ویروس په لومړي ځل د چین له ووهان ښار څخه خپور شو چې اوس د امریکا او اروپا په ګډون، د نړۍ نږدې ۱۲۰ هېوادونو ته رسېدلی دی.

نړیوال سازمان د معلوماتو پر بنسټ، پر کرونا د اخته کسانو له ډلې د ۶ زره او ۸۲ کسانو روغتیايي وضعیت نازک ښودل شوی دی.

ګوټرېش: نړۍ باید د وېرې پر ځای د کرونا ویروس د کنټرول او مخنیوي لپاره هڅې چټکې کړي

ګامونه نه دي اخیستي، خو د اروپايي ټولنې مشران دا خبره ردوي. د اروپايي کمیسیون ویاند ایرک مامر د ټرمپ دا پرېکړه یو اړخیزه بللې. دا په داسې حال کې ده چې د روغتیا نړیوال سازمان د تازه معلوماتو له مخې، په نړۍ کې پر کرونا ویروس د اخته کسانو شمېر ۱۴۵ زره او ۸۱۰ تنو ته رسېدلی دی. د دغه سازمان په خبره، تر اوسه په ټوله نړۍ کې د دې ناوړه ناروغۍ له امله ۵۴۳۶ کسان مړه شوي او ۷۲۵۳۱ نور بیا تر تداوي وروسته رغېدلي دي. د روغتیا

وژلي دي. په ورته وخت کې د امریکا ولسمشر ډونالډ ټرمپ هم د دغه ویروس په پېښو کې د زیاتوالي له کبله په ټوله امریکا کې بېرته حالت اعلان کړ. ټرمپ ویلي چې له کرونا ویروس څخه د امریکایانو خوندي ساتلو لپاره به ۵۰ میلیارده ډالر بېلابېلو ایالتونو ته ورکړي. هغه همدارنګه د کرونا ویروس د مخنیوي لپاره دغه هېواد ته د ورتګ ۳۰ ورځینې بندیز اعلان کړی. ټرمپ دغه راز ویلي چې اروپايي ټولنې د کرونا ویروس د مخنیوي لپاره احتیاطي

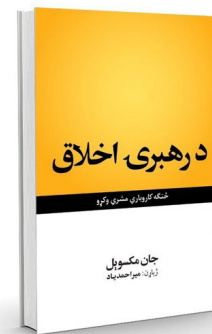
د فارس خبري اژانس د راپور له مخې، د ملګرو ملتونو سرمنشي انټونیو ګوټرېش ویلي، چې نړۍ باید د کرونا ویروس د کنټرول او مخنیوي لپاره هڅې لا چټکې کړي. نوموړي دغه راز ویلي چې د کرونا ویروس له کبله د وحشت له خپرېدو دې ډډه وشي او اړینه ده چې په دې برخه کې ټولې نړیوالې هڅې سره همغږې شي. دا په داسې حال کې ده چې کرونا ویروس اوسمهال په ډېرې چټکې سره نږدې ټولې نړۍ ته خپور شوی او په زرګونو کسان یې

د کتاب خبرې

د رهبرۍ اخلاق

© ليکوال: جان مکسويل
© ژباړن: میراحمد ياد

میداس لمس به څنگه جوړوو؟

د هغوی دوو ډلو ترمنځ لوی توپیر دی چې یوه په سرو زرو پسې ځي او بله د سرو زرو په قانون پسې.

څوک چې په سرو زرو پسې ځي	څوک چې په زرین قانون پسې ځي
پوښتنه کوي چې زه ستاسو لپاره څه کولای شم؟	پوښتنه کوي چې زما لپاره څه کولای شی؟
دوی با کرکټره پرېکړې وي.	دوی اسانه پرېکړې کوي.
دوی پیسې له کورنۍ څاروي.	دوی کورنۍ له پیسو څاروي.
دوی خپلو کارونو ته منطقی پیدا کوي.	دوی خپلو کارونو ته اړیکې جوړوي.
دوی وايي چې لومړی دې نور وي.	دوی وايي چې لومړی دې زه يم.
دوی خپل ملگري شمېري.	دوی خپلې پیسې شمېري.
د دوی شتمني د ارزښتونو پر اساس وي.	د دوی ارزښتونه د شتمنۍ پر اساس وي.

که تاسو داسې څوک وگورئ چې ټول عمر په زرین قانون پسې تللی وي، نو دا تگ په دې توگه احساسولای شئ چې له خلکو سره څنگه چلن کوي او پخپله څنگه ژوند کوي. ما چې هوارډ بوین ولید، نو حقیقت همدا و. دا مې بیا ښه ملگری شو. هوارډ د مارټ مغازو د جوړونې مسئول و. دا زنجیري هغه وخت د بریا په څوکو کې وې او ده نورې هم بریالیې کړې.

زه فکر کوم انسان په دوو لارو یو شی ترلاسه کولای شي، یا به په سره زرو پسې ځي، یا په زرین قانون پسې.

دا لاره او مزل دومره اسانه نه وو. هوارډ چې له مارټ مغازې سره لومړی قرارداد کار کاوه، نو فلوریډا ته لاړ چې ځمکه ورته وگوري. دی چې د شرکت له دوو استازو سره وگرځېده، نو د یوه مشر بد شخصیت درلود. ده ته یې وویل چې د نڅا کلب ته به لاړ شو. په دې وخت کې هوارډ په اخلاقي دوه لارې ودرېده چې د چا ومني.

ده چې کومه سودا کوله، نږدې (۴۹) میلیونه ډالره ارزښت یې درلود او پر دې هم پوهېده چې که له دې سړي سره کلب ته لاړ نه شي، نو دا لوی قرارداد یې له گوتو ایستلای شي. خو هوارډ پر زرین قانون باور درلود او پوهېده چې د نڅا کلب ته تگ به یې پر خپلې مېرمنې ظلم وي.

بلاخره یې زړه وکړ. تیم چې تر کار وروسته بېرته هوټل ته ستنېده، ده ورته وویل: ((بښنه غواړم، زه نه شم درسره تللی، ځکه سترې يم او خوب راځي.))

دوی چې د هوټل له دروازې وتل، هوارډ له موټره ښکته شو. بل کس چې له دوی سره روان و، هغه هم ورته وویل: ((زه هم ډېر سترې يم، خوب راځي.)) هغه هم له موټر ښکته شو، ورپسې بل هم ښکته شو. بلاخره په هغه شپه هېڅوک کلب ته لاړ نه شو. کوم مشر چې دا غوښتنه کړې وه، هغه هوارډ ته وویل: ((ته نه پوهېږې چې زه دې څومره درناوی کوم.)) او بیا یې هوارډ ته قرارداد هم ورکړ. کوم انسان چې خپله رښتینولي ساتي، تل داسې ښه ورسره کېږي؟ نه تل نه کېږي! خو که هوارډ په خپلو اخلاقو سترگې پټې کړې وای، کلب ته تللی وای او بیا یې هم قرارداد له گوتو وتلی وای، نو؟ بیا به یې نه امتیاز نه درلود او نه په خپل نظر کې خپل درناوی.

هوارډ باید د خپل کاري شخصیت په پیل کې ډېرې زیاتې سختې پرېکړې کړې وای. مثلاً یوه ورځ د اوسپنې یوه تمویلونکي ترې وغوښتل چې پیسې تر کار خلاصېدو مخکې ورکړي، ځکه د پیسو ستونزه یې درلوده. دا کار زیاتره وخت خطرناک وي؛ خو هوارډ له ځانه وپوښتل: ((په داسې حالت کې باید له ما سره څه ډول چلن وشي؟)) هغه پرېکړه وکړه چې همدا کار سم دی او هغه قراردادي ته یې پیسې ورکړې. په وروسته کلو کې بیا دوی تر ډېره گډ کار وکړ.

جالبه دا ده چې یوه لسیزه وروسته هوارډ خپل کور جوړاوه. د دې لپاره یې اوسپنې ته اړتیا شوه. په دې وخت کې کاروبارونه ډېر په کش کې وو، هر څوک په لویو پروژو اخته وو او د هوارډ د کور په شان کوچنیو پروژو ته یې وخت نه درلود؛ خو د ده پخواني قراردادي ملگری دستي خپل کار بس کړ او د ده مرستې ته یې مټې را بدوولې. هغه هوارډ ته وویل: ((لومړی کار مې چې درته کړی و، هغه دې یاد دی؟)) ما پیسې نه درلودې او تا د پیسو مرسته راسره وکړه، نن زه خوښ يم چې تا ته هم یو څه کولای شم.))

هوارډ د هغه شي په اړه بیا په لسو کلو کې فکر ونه کړ. هغه وخت چې څه ورته ښکارېدل همغه یې وکړل؛ خو د زرین قانون پر اساس ژوند کولو کې همدا لویه ښېگڼه ده. کوم خلک چې په سرو زرو پسې ځي، که بختور وي، نو لږ سره زر به ومومي. خو څوک چې په زرین قانون پسې ځي، هغوی پیسې هم گټي او داسې گټې هم ترلاسه کوي چې په پیسو نه اخیستل کېږي. څوک چې په زرین قانون ژوند کوي، ځان ته د دې ټولو شیانو د درلودو فرصت ورکوي!

پای

قلم د لوړو زده کړو خصوصي موسسه

حمیدالله حمیدي

سره ښې اړیکې لري، خو په دې برخه کې یې تر اوسه له کوم پوهنتون سره د رسمي علمي اړیکو هوکړه نه ده لاسلیک کړې. پوهاند گل الرحمن قاضي وايي چې د حامد کرزي له بنسټ سره هوکړه لري چې له مخې یې د دوی ځینې محصلین بهر ته د لا نورو لوړو زده کړو لپاره استوي. پوهاند قاضي وايي، ترکیي او هند ته یې هم سفرونه درلودل څو هلته له ځینو پوهنتونونو سره د علمي اړیکو هوکړې لاسلیک کړي. هغه وايي، په دې برخه کې پرمختگونه شوي دي، خو په رسمي ډول یې تر اوسه پورې له کوم بهرني پوهنتون سره هوکړه نه ده لاسلیک کړې.

پوهاند گل الرحمن قاضي مطالعه مهمه او په پوهنتون کې د کتابتون موجودیت ضروري بولي. دی وايي چې قلم د لوړو زده کړو موسسې د خپلو محصلینو او استادانو لپاره یو مجهز کتابتون جوړ کړی، چې د بېلابېلو برخو اړوند یې پکې ۳۰۰۰ ټوکه کتابونه ځای پر ځای کړي دي او د لا غني کولو لپاره به یې هڅه کوي. دی وايي چې د پوهنځیو اړوند او نور گټور کتابونه یې په کتابتون کې ځای پر ځای کړي دي چې محصلین او استادان یې کولای شي وخت ناوخت له دغه کتابتون څخه گټه واخلي. دې موسسې خپلو محصلینو ته ۲۴ ساعته د انټرنېټ اسانتیا هم برابره کړې ده چې محصلین کولای شي له کمپیوټر لږ څخه چې په انټرنېټ سمبال دي، گټه واخلي. د دې تر څنګ، قلم د لوړو زده کړو موسسه وخت ناوخت خپلو محصلینو ته ورکشاپونه او سمینارونه دایروي او د دې کار لپاره یې د کنفرانس مجهزه خونه جوړه کړې ده چې نور پوهنتونونه، ادارې او بنسټونه هم کله کله د دوی له کنفرانس خونې څخه گټه اخلي.

قلم د لوړو زده کړو موسسه د خپل کانکور د اول نمره لپاره فول سکالرشیف ورکوي، د سمیسټر د اول نمره لپاره پنځوس سلنه تخفیف او که چېرته خپله اول نمرگي وساتي، تر اخره ورته همدا پنځوس سلنه تخفیف ورکوي. که له کوم بنسټ سره هوکړه ولري، د هوکړې له مخې ورته مناسب تخفیف ورکوي، د بېوزله کورنیو د محصلینو لپاره هم تخفیف لري. د دې تر څنګ، په مشخص ډول د حامد کرزي له بنسټ سره هوکړه لري. هغه محصلین چې د دغه بنسټ له لوري دوی ته ورپېژندل کېږي تخفیف ورکوي، ځکه په مقابل کې یې بیا د دوی فارغ شوي محصلین د یاد بنسټ له لوري د لا نورو لوړو زده کړو لپاره بهر ته استول کېږي.

قلم د لوړو زده کړو خصوصي موسسې د لوړو زده کړو وزارت په منظوري خپلې چارې په ۱۳۹۴ لمريز کال کې د دوو پوهنځیو شرعیاتو او ادارې او ډیپلوماسۍ په درلودلو سره په رسمي ډول پیل کړې دي. د لوړو زده کړو د دې موسسې مؤسس او مشر پوهاند گل الرحمن قاضي وايي، تر اوسه همدا دوه پوهنځي لري، ځکه د نوموړي په خبره، د ولسمشر په امر لوړو زده کړو وزارت په خصوصي پوهنتونونو او د لوړو زده کړو په موسسو کې د نویو پوهنځیو تاسیس، د ماسټرۍ پروگرام پیلول او یا هم د نویو خصوصي پوهنتونونو ايجادول ځنډولي دي. دی وايي، تر اوسه پورې همدا دوه پوهنځي لري، خو که اجازه ورکړل شي نوي پوهنځي به تاسیس کړي او په یادو فعالو پوهنځیو کې به د ډېپارټمنټونو شمېر هم زیات کړي.

په قلم د لوړو زده کړو موسسه کې اوسمهال د ۱۱۰۰ په شاوخوا کې محصلین پر لوړو زده کړو بوخت دي، چې له ډلې یې شپېته سلنه ښځینه او پاتې څلوېښت سلنه نارینه محصلین دي. ښاغلی گل الرحمن قاضي وايي، تر اوسه پورې یې د ۳۰۰ په شاوخوا کې محصلین د لېسانس په کچه فارغ او ټولنې ته یې د خدمت په موخه وړاندې کړي دي. د نوموړي په خبره، په نږدې ورځو کې به ۳۰۰ نور محصلین هم فارغ کړي او د نورو دورو په پرتله یې سر کال د فارغانو شمېر زیات دی. ښاغلی قاضي وايي، دا چې دوی محصلینو ته د لوړو زده کړو وزارت له معیارونو سره سم تدریس کوي او نور هغه امکانات چې یو پوهنتون یې باید ولري، برابر کړي، نو ډېری فارغ شوي محصلین یې په دولتي او غیر دولتي ادارو کې پر کار بوخت دي او یا هم په کور د ننه او بهر کې لا نورې لوړې زده کړې کوي.

د لوړو زده کړو په دې موسسه کې د تدریس چارې د ۶۵ متخصصو او تجربه لرونکو استادانو له خوا مخ ته وړل کېږي. د دې موسسې مشر وايي چې په استادانو کې یې دایمي او قراردادي استادان دواړه شامل دي. دی وايي، ۲۵ استادان یې دایمي او پاتې نور قراردادي دي. پوهاند گل الرحمن قاضي وايي چې اتیا سلنه استادان یې نارینه او پاتې یې ښځینه دي. هغه زیاتوي، هڅه یې کړې ده چې پر کارپوه، متخصص او د تدریس په چارو کې تجربه لرونکي استادان پر دندو وگوماري، څو مسلکي محصلین فارغ کړي او په اړونده برخه کې گټور ثابت شي.

قلم د لوړو زده کړو موسسه په کور د ننه له دولتي او خصوصي پوهنتونونو

ښاغلی پوهاند گل الرحمن قاضي مني چې د خصوصي پوهنتونونو فارغ شویو محصلینو ته پر وخت تحصیلي اسنادونه نه ورکول کېږي، خو نوموړي وايي چې اداره یې پر وخت د فارغ شوي محصل اسنادونه لوړو زده کړو وزارت ته سپاري، خو دا چې په وزارت کې د خصوصي پوهنتونونو د ریاست د کار کوونکو شمېر کم او د خصوصي پوهنتونونو شمېر زیات دی، نو د اسنادونو ارزول هرو مرو وخت نیسي. ښاغلی قاضي وايي چې خصوصي او دولتي پوهنتونونه په خپل منځ کې هېڅ توپیر نه لري، ځکه دی خپله د کابل پوهنتون استاد پاتې شوی او اوس چې خپله د لوړو زده کړو خصوصي موسسه لري، ټول هغه مقررات او قوانین چې د لوړو زده کړو وزارت له لوري دوی ته ټاکل شوي دي، عملي کوي یې او په خصوصي پوهنتونونو کې هم ډېری هغه استادان د تدریس چارې مخ ته وړي، چې په دولتي پوهنتونونو کې رسمي دندې لري.

د قلم د لوړو زده کړو موسسې مشر وايي، د پوهنځیو ډېرول، له موسسې څخه پوهنتون ته ارتقاع کول، د ماسټرۍ پروگرام پیلول او د سیمې په کچه اعتبار پیدا کول یې راتلونکي پلانونه دي. دی وايي، له لومړي سره یې موخه د افغانستان خلکو په ځانگړې ډول ځوانې طبقې ته خدمت کول او د لوړو زده کړو زمینې برابرول دي، نو په دې برخه کې به کار او پرمختگ کوي. پوهاند گل الرحمن قاضي له افغان حکومت او لوړو زده کړو وزارت څخه غواړي چې د خصوصي پوهنتونونو ودې او پرمختگ ته ځانگړې پاملرنه وکړي، څو دغه پوهنتونونه چې په افغانستان کې یوه نوې تجربه ده، پر خپلو پښو ودرېږي. د قلم د لوړو زده کړو موسسې مشر پوهاند گل الرحمن قاضي وايي، لومړنۍ ستونزه یې د زیاتې ماليې ورکول دي. دی وايي، د محصلینو او پوهنځیو شمېر یې کم دی، خو په ډېره لوړه کچه مالیه ورکوي چې دغه څه د دوی د پرمختگ په مخ کې خنډ دي. دی وايي، مخکې مې هم وویل چې د خصوصي پوهنتونونو ايجاد په افغانستان کې نوې تجربه ده چې باید مرسته ور سره وشي، لاسنیوی یې وشي څو په خپلو پښو ودرېږي. د نوموړي په خبره، لوړو زده کړو وزارت باید دولتي او خصوصي دواړو پوهنتونونو ته په متوازن ډول د پرمختگ زمینه برابره کړي او هغه امکانات چې د دولتي پوهنتونونو په واک کې یې ورکوي، د خصوصي پوهنتونونو په واک کې یې هم ورکړي. پوهاند قاضي وايي چې په وار وار د لوړو زده کړو وزارت له خوا ور سره ژمنې شوې دي، خو عملي شوې نه دي. د خصوصي پوهنتونونو مؤسسین په دې اند دي چې خصوصي پوهنتونونه هم د هېواد بچیان روزي او د علم په گانه سمبال خلک ټولنې ته وړاندې کوي، نو ښايي چې په هر اړخیزه توگه ور سره مرسته وشي. دایمي ځایونه ورکړي، مالیه یې راکمه شي، د متوازن پرمختگ زمینه ورته برابره شي او د برېښنا ستونزه یې حل شي.

اقتصاد

همیانی

ایا موخې مو خپلې دي؟

ژباړه: امان الله «حنيفي»

ټولو لوبغاړو وغوښتل چې د خپلو عضلاتو د قوي کولو لپاره په اونۍ کې یوه ورځ د وزن پورته کولو تمرین شروع کړي. دا په رښتیا هغه وخت و چې د ارنولد اصلي موخه هم پکې معلومه شوه.

ارنولد وايي: «کله چې په اوله ورځ د بدن ښکلا ورزش سالون ته لارم، هېڅ وخت به مې هغه خاطر له یاده ونه وځي، ما له دې مخکې هېڅ وخت نه وو لیدلي چې وزن څنګه ښکته او پورته کېږي. هغه ورزشکاران چې په هغه سالون کې به یې وزن پورته کاوه، ډېر قوي او پیاوړي راته ښکارېدل، ما هماغه ورځ هغه څه پیدا کړل چې غوښتل مې.»

ارنولد په څوارلس کلنۍ کې په هماغه سالون کې خپل ایډیال پیدا کړ. کله یې چې څو اونۍ وروسته په ویتیرین ورځپاڼه پلورنځۍ کې د ورزش مجله ولیده، لا یې ورته خپله موخه ښه واضح او څرګنده شوه.

د مجلې پر مخ د هغه ډاډې بیلډر عکس چاپ و چې په هرکول فیلم کې یې کار کړی و. د ارنولد له دې وروسته هر څه ډېر ښه په ذهن کې پاتې دي. هغه وايي: «مجله مې واخیسته او له لوستو وروسته یې پوه شوم، چې هرکول د رګ پارک په نوم یو انګلیس کس دی. هغه د بدن ښکلا په سیالیو کې د نړۍ لومړی مقام گټلی و او له هغه وروسته یې په سینما کې کار پیل کړی و. هغه له دې لارې د گټلو پیسو په بدل کې یوه لویه ورزشگاه جوړه کړې وه.»

هغه وايي، دا ډېر ښه چانس و، ما دلته خپله الګو پیدا کړه، که هغه پر دې توانېدلی وی چې دا کار به کوي، ما هم کولای شواى. ما هم غوښتل چې د بدن ښکلا سیالیو یو وتلی لوبغاړی شم. په سینما کې کار کولو ته مې هم زړه کېده او غوښتل مې شتمن شم، هماغه وو چې خپلې موخې او هیلې مې پیدا کړې.

موسیقۍ په اړه پر ډېر څه پوهېږم، کله چې پنځم ټولګي ته لارم، ترومپت(د موسیقۍ یوه آل) یې راته واخیست. دا وخت مې ښوونکي مور او پلار ته وویل چې ستاسې زوی د ترومپت زده کړې ته نه دی جوړ، همدا سبب و چې بالاخره یې راته کلارنیت(د موسیقۍ آل) واخیست. زموږ د اوسېدو په سیمه کې د کلارنیت مشهور غږوونکي سیرکل چې خلکو د تام تد لويس په نوم پېژانده، ژوند کاوه. ملګرو به مې راته ویل چې کېدای شي ته هم یوه ورځ تام تد لويس شي. ما ته به دا خبره له واقعیته ډېره لرې ښکارېده، ځکه د اصولو صنفی پر مهال مې دومره ورتیا نه درلوده، چې د کتار شوو څوکيو تر مخ له اکستر ډلې سره یو ځای کېنم. د کلارنیت په ټولګي تر ټولو ټیبل زده کوونکی زه وم، ان له هغه وخته مې زړه غوښتل چې باسکېتبال زده کړم. بالاخره مې مور او پلار ته وویل چې زه له موسیقۍ سره مینه نه لرم، غواړم چې ورزشکار شم. کله چې دوی د یوه موسیقې پوه په حیث زما له جوړېدو تېر شول، رښتیا چې هغه وخت زه ډېر خوشاله شوم. ما هم نوره د کلارنیت زده کړه پرېښوده او باسکېتبال مې شروع کړ.

ارنولد نه پوهېده چې څه کول غواړي، خو پر دې باوري و چې پولیس او نجار جوړېدل یې نه خوښېږي. هغه د خپل ځان لپاره یو پلان درلود، هغه یوازې همدومره پوهېده چې په دې دنیا کې هر کار چې کوي، باید چې ښه یې وکړي. هغه له ورزش سره مینه درلوده، خو د نوې ځوانۍ پر مهال یې دا مینه نه وه پیدا کړې. هغه پر له پسې بېلابېل ورزشونه وکړل، سوک وهنه یې وکړه، پهلواني یې وکړه، د بدن ښکلا ورزش یې وکړ او حتی داسې چې پنځه کاله یې فوټبال هم وکړ؛ خو بیا یې هم چندانې ښه پایله ورنه کړه. بالاخره یوه ورځ د فوټبال ټیم روزونکي له

ارزونې په هنداره کې گوري. هغه ماشوم ته چې په وار وار داسې خبرې کېږي چې ته بد هلک یې، ټیبل یې، بې عقل یې، بې شرمه یې، خجالت نه وباسې، بې لاس او بې پښو یې؛ بالاخره هغه هماغسې لوبېږي څنګه چې تاسې ورته خطاب کوي.» له ډېرې ځوانانو خپل ځان ورک وي، هغوی پر هېڅ نه پوهېږي، رښتیا اصلا دوی نه پوهېږي چې څوک دي او چېرته غواړي چې لاړ شي. هغوی د دې لپاره چې نور یې په حق کې د رد او تایید ټاپه ووهي، د هغوی پر غوره شوو لارو حرکت کوي او د هغوی د موخو او هیلو تابعیت کوي.

«هرکله چې د یو کار او کسب په منځ کې د یو چا فکر بدلېږي، باوري اوسئ چې تر اوسه یې د نورو کسانو د موخو لپاره کار کاوه او خپله لار ترې ورکه وه.» څومره کسان به د خپل مور او پلار په غوښتنو پوهنتونونو ته ځي؟ څومره کسانو به د دې لپاره چې مور یې ورڅخه خپه نه شي، د هغې په خوښه ودونه کړي وي؟ څومره کسانو به د یو خیالي فیلم په لیدو سره د ځان لپاره هماغسې انتخاب کړي وي؟ کله چې د یو کار او کسب په منځ کې د یو چا فکر بدلون کاوه، پوه شی چې هغوی تر اوسه د نورو د موخو لپاره کار کاوه او خپله لار ترې ورکه وه.

حتی ډېر زړه سواندي مور او پلار هم د خپلو اولادونو په حق کې همدا تېروتنه کوي. زه دا هرڅه د سر په سترگو منم، ځکه په اووه کلنۍ کې له ما سره هم همداسې شوي دي. مور او پلار مې داسې انګېرله چې زه د موسیقۍ په زده کولو کې ښه ورتیا لرم، ما ته یې پیاوړی اخیستی وه او د موسیقۍ په ټولګي کې یې راته نوملیکنه کړې وه. څو کاله مې د پیاوړو له زده کړې ښه خوند اخیست، خو یوازې د مور او پلار د خوشالی په خاطر مې دا کار کاوه. مور او پلار مې داسې فکر کاوه چې زه د

«هر کله چې فکر کوي، باوري اوسئ چې دا ستاسې خپل فکر دی؛ هرڅه چې غواړي، باوري اوسئ چې دا ستاسې خپله غوښتنه ده؛ هر څنګه احساس چې کوي، باوري اوسئ چې دا ستاسې خپل احساس دی.» تي. اس. الیوت پلار یې غوښتل هرڅنګه چې وي هغه باید پولیس شي، پلار یې د هغه کوچني ښار د پولیسو رییس و چې هملته زیږېدلی و. مور یې بیا بېل نظر درلود، هغې غوښتل چې زوی یې نجار شي. مور یې فکر کاوه چې د زوی یې چندانې درس نه زده کېږي، نو ښه ده چې هغه د درس ویلو پر ځای یو بل کسب زده کړي. ارنولد یې د مور له غوښتنې سره سم، د دبیرستان د زده کړو تر څنګ، د نجاری اړوند په یو پروګرام کې هم گډون کاوه، خو له دې کار سره یې هېڅ مینه نه وه.

دا دې چا موخه ده؟ ډېرې ځوانان چې کله نوي ځوانۍ ته رسېږي، هغه چاپېریال او خلکو ته ورته کېږي چې پکې رالوی او ورسره لوی شوي دي. دوی نه پوهېږي چې د کوم کار په کولو کې له خپلو ورتیاوو ښه استفاده کولای شي. هغوی اصلاً پر دې نه پوهېږي چې کوم کار وکړي. هماغه دي چې دوی بیا د خپل مور او پلار او ملګرو خبرو ته غوږ نیسي او بیا پر هماغه لوري حرکت کوي چې هغه د نورو موخې او هیلې پالي. دا نه دې دوی هیلي دي او نه هم دوی په دې اړه کوم فکر کوي. اولادونه په لومړیو کې له خپل مور او پلار او هغه چاپېریال څخه الګو اخلي، چې دوی پکې اوسېږي. هغوی دا وخت کومه بله منبع نه لري چې دوی ترې اغېزمن شي.

سیسیل آربورن په «د ځان د درک هنر» کتاب کې لیکي: «وروکي او کم عمره ماشومان د خپل ځان په اړه روښانه لید نه لري، هغوی خپل ځان د مور او پلار د

د اسعارو بیې

\$	۷۶,۱۵
€	۸۳,۴۰
Rp.	۴۸۷
₹	۱۰۵۰
¥	۱۰,۵۰
£	۹۲

پروازونه

کابل - هرات	07:00
کابل - دوبي	15:30
کابل - ډهلي	07:00

Kam Air	
کابل - هرات	09:00
کابل - کندهار	09:00
کابل - ډهلي	10:00

flydubai	
کابل - دوبي	08:50
کابل - دوبي	14:40
کابل - دوبي	18:15

بېړنۍ شمېرې

پولیس	119 - 100
امبولانس	112
اتانرک روغتون	0202500312
ملالی زېږنتون	0202201377
وزیر محمد اکبر خان روغتون	0202301360
رابعه بلخي روغتون	0202100439

نادم: روانه کب میاشت ۴۵ زره افغان کډوال له ایرانه هېواد ته راستانه شوي

دا په داسې حال کې ده چې تر اوسه یوازې په هرات ولایت کې پر کرونا ویروس د اخته کسانو شمېر پېښې ثبت شوې او له ایران سره د گډې پولې له کبله په دغه ولایت کې د یاد ویروس خپرېدو خلک سخت اندېښمن کړي دي.

د یادونې ده چې ایران په نړۍ کې یو له هغو هېوادونو څخه دی چې د کرونا ویروس تر ټولو زیات خپلی دی. د د ایران دروغتیا برخې چارواکو تېره ورځ اعلان وکړ چې یوازې په تېرو ۲۴ ساعتونو کې د دغه ویروس له کبله ۹۶ کسان مړه شوي دي.

په ورته وخت کې د افغانستان روغتیايي چارواکي وايي، اندېښنه لري چې هغه افغان کډوال چې له ایرانه راستنېږي، ښايي له ځان سره افغانستان ته د کرونا ویروس ولېږدوي.

خوشبختانه تر اوسه مو د کرونا مشکوکې پېښې نه دي لرلي، یوازې د پنځشنبې په ورځ یوه مشکوکه قضیه وه چې ناروغ په اسلام کلا کې له صفري نقطې د امبولانس په وسیله هرات ته انتقال شو.»

د هرات د کډوالو او بېرته راستنېدونکو چارو ریاست چارواکو ویلي، په ایران کې د کرونا ویروس د خپرېدو له کبله د کب میاشتې له پیل راهیسې تر اوسه نږدې ۴۵ زره افغان کډوال له دغه هېواده د اسلام کلا بندر له لارې هرات ته راستانه شوي دي.

د هرات د کډوالو چارو رییس جاوید نادم رسنیو ته ویلي: «د کب د میاشتې له لومړۍ نېټې څخه په ایران کې د کرونا ویروس خپرېدل زیات شوي، تر اوسه پورې زموږ شاوخوا ۴۵ زره هېوادوال په خپله خوښه له ایرانه راستانه شوي دي،

طالبان: په ختیځو سیمو کې د داعش ټول مرکزونه له منځه وړل شوي

افغانستانه گواښ پېښ کړي. د یادونې ده چې داعش ډلې لومړی په ننگرهار ولایت کې نفوذ وکړ او وروسته تر کونړ او نورو ولایتونو ورسېده.

که څه هم ولسمشر غني څو میاشتې مخکې ننگرهار ولایت ته د سفر پر مهال د دې ډلې د له منځه وړلو اعلان وکړ، خو د امریکا ځانګړي استازي زلمي خلیلزاد څو ورځې مخکې په یوه مرکه کې وویل چې طالبانو ورسره د داعش په له منځه وړلو کې همکاري کړې ده. دغه راز یوه امریکایي جنرال هم ویلي چې د داعش پر ضد په جګړه کې یې له طالبانو سره لوجسټیکي مرسته کړې ده.

طالبانو دغه راز له خلکو هم غوښتي چې داعش ډلې ته د جلب و جذب، روزنې، بسپنې او نور فعالیت اجازه ورنه کړي، څو ونه توانېږي چې په افغانستان کې د بې گناه خلکو وینې وبهوي، د خلکو تر منځ کرکه او اختلاف رامنځ ته او په دې سره افغانانو او نړیوالو ته له

یې مرکزونه تصفیه شوي دي. سرچینې زیاته کړې: «موږ کلکه اراده لرو چې له افغانستان څخه دغه ډله محوه او د تل لپاره یې هېوادوال له زیانونو خلاص کړو او هېڅکله به داعش ته دا فرصت ورنه کړو چې افغانستان د فتنې مرکز وګرځوي.»

وسله والو طالبانو ویلي چې د هېواد په ختیځو سیمو کې یې د داعش ډلې پر ضد چاڼیز عملیات کړي او د دغې ډلې مرکزونه یې په بشپړه توګه له منځه وړي دي.

د طالبانو له خوا په خپره شوې خبرپاڼه کې راغلي چې د ولسي وګړو په ملاتړ یې د داعش مرموزه او ظالمه ډله له بېلابېلو سیمو څخه شړلې، ډېر جنګیالي یې وژلي او په سلګونو نور یې دوی ته تسلیم شوي دي.

په خبرپاڼه کې راغلي چې دغې ډلې یوازې د ختیځو ولایتونو په څو محدودو سیمو کې فعالیتونه کول چې د وروستیو چاڼیزو عملیاتو په ترڅ کې

مسیر

مسوول مدیر: اسدالله وحیدي
مرستیال: شفیق امیرزی
اېډیټران: جواد تیموري او امان الله حنیفي
خبريالان: حمیدالله حمیدي، حکمت آرین
او حشمت الله نوري
گرافیک او ډیزاین: ارمان
چاپخونه: وایگل چاپ ۰۲۰۲۵۱۲۶۲۶
۰۷۸۲۹۸۹۶۹۶

- maseerdaily@gmail.com
- 0202502100 / 0777989696
- www.maseerdaily.af
- Maseer Daily
- MaseerDaily

مقام ولایت بلخ: مراسم نوروز و پروازها با هند و ایران در مزارشریف لغو شد

مقام ولایت بلخ می گوید که به اساس حکم ریاست جمهوری، مراسم نوروز را بطور رسمی و عمومی لغو کرده است.

محمد بشیر توحیدی معاون مقام ولایت بلخ، دیروز در یک نشست خبری در مزارشریف به رسانه ها گفته است که از ترس شیوع ویروس کرونا، مراسم نوروز سال ۱۳۹۹ بطور رسمی و عمومی لغو شده است.

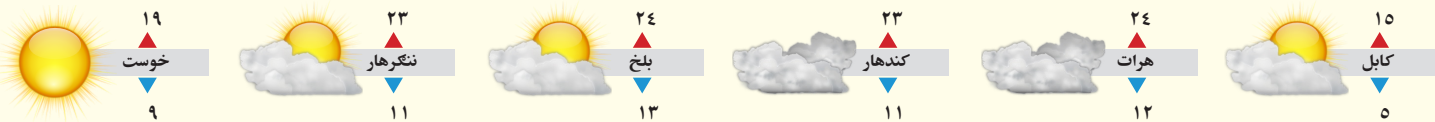
وی افزوده است که همچنان از تاریخ ۲۴ حوت، پرواز های مزارشریف با هند و ایران نیز به تعویق افتاده است.

به گفته توحیدی، مقام ولایت بلخ به هتل های مزارشریف نیز خبر داده است که از تجمعات مردم جلوگیری کنند.

مکاتب دولتی و شخصی و پوهنتون ها نیز یازده روز پیش در بلخ رخصت شده بودند، که به گفته معاون مقام ولایت بلخ، رخصتی مراکز یاد شده نیز بجا مانده است. مراسم نوروز هر سال در شهر مزارشریف در زیارتی که منسوب به حضرت علی است؛ با بالا کردن جهنده برگزار می شود؛ اما امسال برای جلوگیری از مرض کرونا، این جشن بشمول بلخ، در تمام کشور لغو شده است.

شورای امنیت ملی افغانستان نیز چند روز پیش در یک نشست، فیصله تجلیل نکردن نوروز را کرده بود. پیش از این در ولایات فراه، هرات و نیمروز نیز تمام مکاتب مسدود شده است.

قابل یادآوریست که از سوی سازمان صحتی جهان نیز بیماری کرونا یک وبای جهانی اعلام شده که تا هنوز در ۱۲۲ کشور شیوع کرده است.

شرعی وختونه: سهار ۰۴:۴۱ | لمر ختل ۰۶:۰۵ | ماسپښين ۱۲:۰۳ | مازیگر ۰۳:۲۷ | ماښام ۰۴:۰۱ | ماخوستن ۰۷:۲۵

گوتهپش: نړۍ باید د وپړې پر ځای د کرونا ویروس د کنترول او مخنیوي لپاره هڅې چټکې کړي

در مورد تبصره ضمیر کابلوف نماینده خاص روسیه برای افغانستان

ماه مارچ سال روان میلادی راجع به دورنمای انکشاف همکاری های تکنیکی- نظامی بین روسیه و افغانستان پس از ختم پروسه حل و فصل سیاسی و شکل گیری حکومت کامل در این کشور اظهار نظر نموده است. از تمام آژانس های خبری تقاضا بعمل میاید تا معتبر بودن اطلاعات در رابطه به چنین موضوعات حساس را دوباره مورد تفتیش قرار بدهند.

خاص روسیه صورت نگرفته و رهبری روسیه پلان های مشابه را هیچ وقت مورد بررسی قرار نداده است. غیرحرفه ای بودن خبرنگاران «آژانس فدرال خبری» روسیه، منبع اول این «fake piece of news» توجه را بخود جلب میکند که با بی وجدانی، نظریات بی اساس شخصی خود را به عنوان اظهارات این دیپلمات روسیه قلم داد کرده اند. ضمیر کابلوف ضمن ارایه جواب به سوال خبرنگار این آژانس، در ۳

در این اواخر گزارش های باستاند اظهارات ضمیر کابلوف نماینده خاص رئیس جمهوری روسیه برای افغانستان در رسانه های روسیه، افغانستان و جهان مبنی بر شرایطی شایع میشوند که مبتنی بر آن، روسیه گویا میتواند قطعات نظامی را به افغانستان اعزام نماید. سفارت روسیه در افغانستان رسماً اعلام مینماید که چنین اظهاراتی در مورد «اعزام قطعات نظامی روسیه به افغانستان» از طرف نماینده

د سینې سرطان د کنترول پروگرام ته د نغدو پیسو ورکړه

عزیزی بانک د خپلو کړنو او مرستو په دوام، دا ځل د مارچ د اتمې په مناسبت چې د بنځو نړیواله ورځ ده، د سینې سرطان د مخنیوي له پروگرام سره نغده مرسته وکړه. دا پروگرام چې د ۲۰۲۰ ز کال د مارچ میاشتې په اوومه د بنځو چارو وزارت د تخنیکي او سیاسي مرستیالي مېرمن سپورمې وردگ په دفتر کې جوړ شوی و، د عزیزی بانک لوی سلاکار د پیسو چک د بنځو چارو وزارت د تخنیکي او پالیسي مرستیالي په حضور کې میهن عبدالله ته چې د سینې سرطان د مخنیوي پروگرام مسوول دی، ډالې کړې. عبدالفتاح کریمي، د عزیزی بانک لوی سلاکار د چک د ډالې کولو پر مهال د روغتیا په برخه کې په ځانگړي ډول له بنځو سره د لا ډېرو مرستو ټینگار وکړ. ښاغلي عبدالله د سینې سرطان په برخه کې د عزیزی بانک له مرستو ستاینه وکړه او په خورا زیان منونکو برخو کې یې د پیسو لگولو پر رویتیا ټینگار وکړ.

د بنځو چارو وزارت د تخنیکي او پالیسي مېرمن سپورمې د عزیزی بانک د مرستو د مننې تر څنګ د عزیزی بانک د خدمتونو او محصولاتو ستاینه هم وکړه.

ژوند

کرونا ناروغي او امیدوارې مېرمنې

یوه پوښتنه چې کېدای شي په دې ورځو کې د هر چا ذهن کې را وگرځي، دا ده چې کرونا ویروس پر امیدوارو مېرمنو باندې څه اغېز کوي؟ ایا ماشوم ته یې هم انتقالېږي او که نه؟ دا چې تر اوسه پورې د دې ویروس په اړه کافي معلومات نشته، نو دا هم نه ده روښانه شوي چې دغه ویروس امیدوارې مېرمنې څومره اغېزمنولای شي. دا چې د امیدوارو مېرمنو بدن د ټولو ناروغيو پر وړاندې حساس او دفاعي ځواک یې کمزوری وي، نو کېدای شي کرونا ویروس هم ور باندې ژر اغېز وکړي، مور او ماشوم دواړو ته زیان ورسوي. که خدای مه کړه امیدوارې مېرمنې پر دې ناوړه ناروغۍ اخته شي، پرته له دې چې

ماشوم پرې اخته شي، زیان ورته اړولی شي، ځکه له دې ناروغۍ سره هرو مرو تېبه وي، که مور د حمل پر وخت درې میاشتې پر له پسې تېبه تېره کړي، کېدای شي ماشوم هم له ځینو مورزادي ناروغيو سره نړۍ ته راشي، نو مخکې له مخکې یې باید پر وړاندې اقدام وشي.

څنگه بد عادتونه پرېږدو؟

کوی چې دغه څه ستاسې په مخ کې خنډ دي، نو دا له پامه وغورځوئ، ځکه دا هېڅ بهانه نه شي کېدای. دا یوازې ستاسو بد عادتونه دي اوبس. که تاسې له ځان سره کلک هوډ ولری، کولای شئ دا هر څه تر خپل کنترول لاندې راولئ، یوازې له ۳ تر ۴ اونيو وخت او یو څه تکلیف غواړي، له هغې وروسته ورسره عادت کېږي. که تاسو هم په ژوند کې له دغه ډول ستونزو سره لاس او گړبوان وئ، د دې پر ځای چې پر ځان غوسه شئ او پښماني وکړي، همدا اوس هم ناوخته نه دی. له ځان سره قاطع پرېکړه وکړئ او په ژوند کې موبدلون راولئ.

پوهېږئ پرېښودل یې دومره سخت نه دي لکه تاسو یې چې په اړه فکر کوی. که غواړئ وزن کم کړئ، خو د زیاتې ډوډۍ خوړل مو عادت وي، که غواړئ سپما وکړئ، خو زیاتې پیسې مصرفول مو عادت وي، که غواړئ ډېر درس ووایاست، خو هره ورځ په ساعتونو وخت په بی ځایه کارونو تېروي او فکر

ماسټر ډېټ کارت

د عزیزی بانک ماسټر ډېټ کارت له پراخو خدماتو سره، ستاسو د مالي اړتیاوو او شرایطو سره سم ډیزاین شوی چې ستاسو له بانکي حساب سره تړاو لري او په هرځای کې خپلو پیسو ته لاسرسی لرلی شئ.

- په ټوله نړۍ کې له 25 میلیون ډېرو سوداګریزو مرکزونو/پلورنځیونو کې د منل کېدو وړتیا لري.
- د دې لپاره چې ژر پیسې ترلاسه کړئ په افغانستان او بهر کې د صرافې له ټولو اتومات ماشینونو ګټه اخیستلی شئ.

